

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Analysis Methodica Ivris Pontificii

Venator, Daniel

[S.l.], 1579

VD16 V 541

De Donationibvs Inter virum & vxorem: Et dote post diuortium
restituenda. Titulus XX.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63204](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63204)

Iniquum est, vt quis de alio iudicare velit, & iudicari de se nolit.

Nulla ratione vinculum coniugij fornicatione dissolui poterit, c. interueniente, 32. q. 7.

Minus est secundum naturam coire, quam contra naturam delinquere, c. offerebat, 32. q. 7.

Vsus naturalis & licitus est, sicut in coniugio, & illicitus, sicut in adulterio. Contra naturam verò semper illicitus est, & proculdubio flagitiosior atq; turpior, c. vsus, 32. q. 7.

Impossibilitas reddendi debiti vinculum soluit conjugale, c. si quis, §. ecce, 33. q. 1.

DE DONATIONIBVS INTER
virum & vxorem: Et dote post diuortium
restituenda.

Titulus XX.

Continuatio.

Adiacent matrimonio donatio propter nuptias, & dos: quia dos sine matrimonio esse non potest, sed matrimonij, morte alterutrius coniugum, vel diuortio contingens rescissio, earum restitutionem vel amissionem prout diuortio culpa datur, inducit. Est igitur diuortij effectus, restitutio vel amissio donationis, propter nuptias, vel dotis.

Qua dicitur donatio inter virum & vxorem: & quotuplex?

Donatio inter virum & vxorem dicitur hic donatio ob causam. Et est triplex: scilicet, dos, & donatio propter nuptias, & sponsalitia largitas.

Quid est Dos?

Dos, secundum Bart. in rub. sol. matr. est quoddam

370 ANALYS. IURIS PONTIFICII
dā vniuersale, in se continēs id, quod à muliere,
vel eius nomine traditur marito, eiūsve patri ad
onera matrimonij sustinenda, Bart. in tract. dot.
part. 2.

Vnde dicitur Dos?

Dos dicitur à dando. Vnde Varro dotem defini-
nit, esse pecuniam nuptiarum causa datam.

Quotuplex Dos?

Dos à causa efficiēte, obiecto, forma & effectu
varia dicitur. A causa quidem efficiente, vel pro-
fectitia vel aduētitia, pfectitia est, q̄ à patre vel
parēte, de bonis, vel facto ei⁹, profecta est, vt ait
Vlp. in l. 5. ff. de iure do. pater enim filiā, pro rerū
suarū viribus, dotare cōpellitur. Aduentitia ve-
rò dicitur, q̄ nemo ex paternis bonis, sed quidā
extraneus alicūde dedit, d. l. 5. ff. de iure dot. Ab
obiecto dos dicitur vera vel putatiua. Vera, si ma-
trimoniū, quod respicit ipsa dos iure subsistat.
Putatiua aut, si nō subsistat, cuius causa data dos
est, l. dotis, ff. de iure dot. & l. fin. ff. de cond. causa
da. A forma & effectu dos dicitur vel confessata
vel numerata, vel cauta, vel promissa, to. ti. C. de
dot. cauta non numerata, & tit. de dotis promif-
sione.

Qua causa Efficiens Dotis?

Ius gentium, ex quo originem habet dotis cō-
stitutio, & cōsensus dātis. Quia dos nudo pacto
promissa, peti potest, l. ad exactionē, C. de dotis
promiss.

Qua Materia?

Res mobiles, immobiles, corporales & incorpo-
rales. Nec refert, an vsu cōsumantur, vel nō, esti-
mata; in dotē dentur, vel inæstimate. Licet in ef-
fectu inter hęc magna appareat differētia, l. vni.
§. cūm autem, C. de rei vxō. act. l. 2. C. de act. l. res
quas, C. de iure dotium. Imò, nulla lege prohibi-
tum est, vniuersa bona marito in dotē dari, l. et si

dotis, C. de iure dot. *Quæ Forma?*

Vt dos nudo pacto vel stipulatione, purè, v. l. secundùm arbitriũ alterius constituatur, rebusq; in dotem datis, maritus quasi dñs subtili quãdã iuris fictione, remanète tñ naturaliter & verè earum dominio, penes vxorè, si res dotales inætimatæ sint: vel si æstimatæ sint, vt verus dñs, onera matrimonij vtatur fruatur, easq; pro libito disponat & administret: donec ipsũ matrimonium diuortio, vel morte alterutrius fuerit dissolutum, l. dote ancillam, C. de rei vind. l. in rebus, l. quotiens, l. pro oneribus, C. de iure dot.

Quæ causa Impulsua constituendæ Dotis?

Ipsa æquitas. Cùm enim, vt ait Vlp. in l. dotis, ff. de iure do. maritus onera matrimonij subeat, æquum est, vt in hoc subleuetur, d. l. dotis.

Quis Finis?

Vt constãtis matrimonij onera tãtò facilius tollerare possit maritus, ob id nō tantũ ipsa dos, verũ etiã dotis fructus ad maritũ, durãte matrimonio, pertinēt. Vnde Paulus: dotis causa ppetua est, & cū voto eius, q; dat ita cōtrahitur, vt semper apud maritũ sit, l. dotis, ff. de iure dot. & Vlp. in l. dotis fructum, ff. de iure do. ait: Dotis fructũ apud maritũ pertinere debere, æqtas suggerit. cū enim ipse onera matrimonij subeat, æquũ est, eũ etiam fructus percipere, d. l. dotis, ff. de iure dot.

Quis Effectus?

Primus effectus est, actio ex stipulatu p dote perēda vel repetenda, q; est ciuiliis, bonę fidei in personã, daturq; marito, cōstante adhuc matrimonio, ad consequendam dotem in matrimonij cōtractu sibi promissam, vel vxori ad eandẽ repetendam.

vel matrimonio adhuc durate, ob mariti incidē-
 tem inopiam, vel facta dissolutiōe matrimonij,
 siue per mortē, siue per diuortiū, l. vni. C. de rei
 vxor. act. Huicq; actioni quædam insunt priuile-
 gia pro consequenda vel recuperanda dote indu-
 cta. Scilicet, priuilegium tacite hypothecæ, quā
 mulier habet in rebus mariti, pro dote & contra,
 maritus in reb⁹ vxoris. Sicuti. n. mariti bona ta-
 cite sunt obligata, pro restitutione dotis: ita etiā
 marit⁹ tacitam habet hypothecam in bonis vx-
 oris, pro consequenda dote sibi promissa, d. l. v-
 nica, §. tacitam hypoth. C. de rei vx. act. & cum il-
 lud priuilegiū non sit personale, sed insit actiōi,
 Ex stipulatu bonæ fidei, ideo extraneo quoq; qui
 dotem pro muliere dedit, eamq; sibi restitui sti-
 pulatus est, conceditur: & ad quemcunq; succes-
 sorē, etiā extraneum trāsit, Bart. in l. i. ff. solu. ma-
 tri. Aliud priuilegium, q̄ quidem personale est:
 q̄a non actioni inest, sed mulieri tantū, eiusq; de-
 scendentibus competit, Bart. in l. i. ff. sol. matr.
 scilicet, priuilegiū prælatiōis, quo vxor p̄fertur
 in dote omnibus alijs creditoribus mariti, tā ta-
 citam q̄ expressam, vel etiam nullā hypothecam
 habentib. l. in rebus, C. de iure dot. & l. assiduus,
 C. qui pot. in pig. hab. Est & priuilegiū cōpeten-
 tiæ, q̄ marito ne ad assē exigatur, sed in quātū
 facere potest, datur l. non tantū, ff. de re iud. 1

Secundus effectus est, translatio ciuilibus domi-
 nij in ipsum maritū. Nam traditione rei dotalis
 non estimatæ facta, maritus subtili iuris fictiōe
 dominiū consequitur. Cuius vigore res dotales
 vendicare, seruos manumittere, iisdem auctor
 esse adeundæ vel repudiandæ hereditatis &
 fru.

fructus percipere, rebusq; dotalibus uti, ut suis permittitur, d. l. dote ancillam, C. de rei vind. l. 3. C. de iure dot. l. seruus dotalis, ff. sol. matri.

Tertius effectus est, translatio veri dominij rei æstimatæ in dotem datæ, ob id omne damnũ & lucrum rei dotali contingens ad maritũ pertinet, cum æstimatio contineat venditionem, & maritus soluto matrimonio restitutione præcij liberetur, l. quotiens, l. cum dotem, C. de iure dotium, & l. quotiens, ff. de iure dot.

Quartus effectus, euicta re, quæ fuerat in dotem data, si polliciatio, vel promissio fuerit interposita, gener, contra focerum, vel mulierem, seu hæredes, conditione, vel ex stipulatione agere potest: sin autem nulla promissio intercesserit post euictionem; si quidẽ res æstimata fuerit: ex empto competit actio. Si verò inæstimata in dotem data sit bona fide, nulla marito competit actio. Dolo autem dantis interueniente de dolo actio aduersus eum locum habebit: nisi à parte mulieris dolus committatur. tunc enim, ne famosa actio, aduersus eam datur, in factũ actio competit, l. euicta re, C. de iure dotium.

Quæ Affinia?

Donatio propter nuptias, sponsalitia largitas, puræ donationes inter virum & vxorem, quæ morte confirmant bona parapherna.

Quid est Donatio propter nuptias?

Donatio propter nuptias est, remuneratio quadam facta vxori à marito, propter ipsius dotem, ut soluto matrimonio melius sit ei prospectum, auth. permiffa & ibi Dd. C. de donat. ante nup. Atqui hæc donatio cum dote conuenit, cau-
sa Effi-

874 ANALYS. IVRIS PONTIFICI
sa Efficiente, Materia, Forma, Fine, & Effectu;
constituitur enim consensu sponsi & sponsæ, in
rebus tam mobilibus, immobilibus, quàm cor-
poralibus & incorporalibus, iureq; singulari,
mulier dominium rei propter nuptias donatæ,
hypothecam autem iure communi cõsequitur,
& pactum de lucranda dote, in fauorem mulie-
ris etiam ad donationem, propter nuptias, extē-
ditur, c. fin. §. fin. extr. eo. Quòd si nihil pactum
fit, soluto matrimonio sicut dos ad mulierem,
sic & donatio propter nuptias, redit ad virum,
nisi de consuetudine secus obtineat, d. c. dona-
tio, extr. eod. & c. 1. extr. eodem. Sed hoc differt,
quòd vxor nō consequitur fructus donationis,
propter nuptias, sicuti maritus dotis fructus.
Quia hi conceduntur marito, propter onera ma-
trimonij, iuxta Bald. in auth. permiffa, C. de do-
nat. ante nupt.

Quid est Sponsalitia largitas?

Sponsalitia largitas est, donatio, quam cau-
sa matrimonij sponsus & sponsa sibi inuicem
faciunt, vt alio modo, quàm si matrimonium
non sequatur, vel impediatur, reuocari possit,
l. cum veterum, C. de donat. ante nupt. Cuius ef-
fectus est: vt dominiũ rei donatæ acquiratur do-
natario, subsequente matrimonio. Quòd si au-
tem matrimonium non sequatur, distinguitur.
Aut osculum ineteruenit aut non interuenit. Si
interuenit, & à sponso sponsæ aliquid dona-
tum fuerit, vter eorum decesserit, sponsæ vel e-
ius hæredibus dimidia pars rerum donatarum
conceditur. Osculo verò non interueniente, vel
interueniente quidem, sed donatio à sponsa fa-
cta est,

ta est, & his casibus tota donatio infirmatur, l. si à sponso, & d. l. cum veterum, C. de donat. ante nupt.

Quid Donatio inter virum & vxorem?

Donatio inter virum & vxorem hic dicitur pura liberalitas, quam coniuges in se inuicem effundunt: quam donationem non tantum leges ciuiles, sed etiam Canones prohibent, ob varias rationes, c. donatio, extr. eod. l. 1. 2. & 3. ff. de eo. tit. Prima ratio est, Ne mutuo amore coniuges inuicem spoliarentur, donationibus non temperantes, & profusa erga se facilitate vtentes, l. 1. ff. eod. 2. Ne venalitia sint matrimonia, nam si illæ donationes valerent, sæpè futurum esset, vt distraherentur matrimonia, si non daret is, qui posset, atque ea ratione eueniret, vt venalitia essent matrimonia, l. 2. ff. eodem. 3. Ne concordia precio conciliari videretur, neue melior in paupertatem incideret, deterior ditior fieret, l. 3. ff. eod. Morte tamen tales donationes confirmari possunt. Quia in hoc tempus excurrit donationis euentus, quo vir & vxor esse desinunt, l. quia in hoc, eod. Cum igitur hæc in vim vltimæ voluntatis valeat, ideò instar aliarum vltimarum voluntatum, ad eius firmitatem præsentia quinque testium requiritur, Iason in l. si pater, C. de inoff. testam. glos. & Cyn. l. licet, C. de de pactis: habetque cum alijs vltimis voluntatibus eundem effectum, Boer. in consil. Bitur. titu. de constitut. Parapherna bona dicuntur, quæ mulier vltra dotem marito adfert: & sunt propria, vel hæreditaria & aduentitia. Et in his paraphernis marit' administratione habet,

ita

ita vt sine speciali vxoris mandato, & gerere, & conueniri possit, l. vlt. vbi glos. & Dd. C. de pact. conuen.

Quæ Adiacentia?

Varia priuilegia doti & donatiõe, propter nuptias, concessa. De quibus vide Bald. Nouel. & Iohannem Campezius, in tract. de dot. & eius priuilegijs.

Quæ Pugnantiæ?

Illegitimum matrimonium. Vbi enim legitimum non est matrimonium, ibi dos, vel donatio, propter nuptias, esse non potest, l. 3. ff. de iure do. Diuortium & rescissio matrimonij, quod vel morte vel adulterio, alterutrius coniugum, & alijs dissoluendi matrimonij modis contingit. Sicut enim, si adulterio commisso, per vxorem, matrimonium rescissum fit, ipsa perdit dotem, c. plerunq; extr. eod. ita etiam maritus, si ab vxore separetur, propter adulterium, amittit donationem propter nuptias, Panor. in d. c. plerunq; & auth. quia verò plurimas, iuncta auth. vt liceat matri & auix, & c.

DE SECVNDIS NVPTIIS.

Titulus XXI.

An vxori plures maritos simul, vel successiue habere liceat? Et quid, si de morte mariti absens dubitet?

Non polygamia, sed bigamia, trigamia, imò etiã octogamia, vtroq; iure permilla est. Hoc est, non plures simul, sed plures successiue, vsque ad octonarium numerum, maritos